

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Inre marknadsakten II – nyckelåtgärder" (förberedande yttrande)

(2012/C 299/30)

Huvudföredragande: **Ivan VOLEŠ**

Den 27 juni 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Inre marknadsakten II – nyckelåtgärder" (förberedande yttrande).

Den 28 juni 2012 beslutade ordföranden att ge facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att bereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Ivan Voleš till huvudföredragande. Vid sin 482:a plenarsession den 11–12 juli 2012 (sammanträdet den 12 juli), antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 176 röster för, 5 röster emot och 2 nedlagda röster:

1. Inledning

1.1 I slutet av 2011 lade kommissionen fram förslag till tio av de tolv stimulansåtgärder som följde av inre marknadsakten medan förslag till de två återstående åtgärderna lades fram under första halvåret 2012. Dessutom har kommissionen lagt fram förslag till eller fullföljt 28 av de återstående 50 åtgärder som angavs i inre marknadsakten.

1.2 Särskilda förslag rörande styrningen av den inre marknaden handlade om information till medborgarna och näringslivet beträffande de möjligheter som inre marknaden erbjuder, förbättringar när det gäller medlemsstaternas genomförande av reglerna för inre marknaden och säkerställandet av en effektiv efterlevnad. Få framsteg har gjorts på detta område trots att medborgarna och näringslivet anser att det här är en av de största bristerna.

1.3 Genom att fokusera på de tolv stimulansåtgärderna kunde kommissionen göra snabbare framsteg än vad som annars hade varit möjligt. Europaparlamentet och rådet har uppmanats att anta lagstiftningsförslagen före slutet av 2013, så att de kan genomföras under 2014. Att införliva och genomföra den antagna lagstiftningen på ett snabbt, fullständigt och korrekt sätt kommer att vara en viktig uppgift för medlemsstaterna.

1.4 Kommissionen kommer att fira inre marknads 20-årsjubileum med en inre marknadsvecka i hela Europa i oktober 2012 med evenemang i alla 27 medlemsstater. Under det andra forumet för den inre marknaden kommer man att bibehålla den politiska dynamik som skapades genom inre marknadsakten, se över de framsteg som gjorts till följd av marknadsaktens genomförande och diskutera framtida prioriteringar för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet.

1.5 I ett brev av den 27 juni bad kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič EESK att bidra till den pågående debatten,

eftersom kommitténs ledamöter representerar mångfalden av sociala och ekonomiska aktörer och därigenom tillför det pågående arbetet ett mervärde som bygger på samförstånd.

2. Allmänna kommentarer och rekommendationer

2.1 I förslagen till en inre marknadsakt II får man inte ignorera den svåra situation som EU befinner sig i till följd av att flera medlemsstater inte har förmåga att åtgärda underskottet i de offentliga finanserna, stagnationen i fråga om BNP samt den ökande arbetslösheten. Förslagen bör därför inte enbart omfatta åtgärder på kort sikt som får omedelbar inverkan på tillväxten och sysselsättningen, utan också åtgärder på medellång och lång sikt som garanterar en hållbar utveckling och innebär fördelar för alla EU-medborgare också i framtiden.

2.2 En reviderad och uppdaterad Europa 2020-strategi bör utgöra den övergripande riktlinjen för utvecklingen av den inre marknaden, som utgör det viktigaste resultatet av den europeiska integrationsprocessen och ett verktyg för att uppnå målen i strategin.

2.3 Vid utarbetandet av de nya förslag som syftar till att förbättra den inre marknaden bör man även beakta alla berörda aktörers synpunkter, inklusive det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadsparterna.

2.4 De åtgärder som syftar till att frigöra den inre marknads fulla potential för näringslivet, konsumenterna, medborgarna och andra berörda aktörer bör huvudsakligen vidtas vad gäller tjänster, tillgång till finansiering, avlägsnande av administrativa bördor för små och medelstora företag, e-handel, en digital inre marknad och rörlighet. Dessa åtgärder bör kompletteras med dels åtgärder för att förstärka konsumentskyddet och konsumenternas förtroende, dels åtgärder för att på lämpligt sätt beakta de sociala aspekterna av inre marknaden genom att stödja den sociala ekonomin och respektera behovet av social sammanhållning samt medborgarnas rättigheter och intressen.

2.5 I sina tidigare yttranden om inre marknadsakten⁽¹⁾ och de tolv stimulansåtgärderna⁽²⁾ framhöll EESK ett antal frågor som kommittén fortfarande anser är av central betydelse:

- Det är synnerligen viktigt att informera medborgarna och näringslivet om fördelarna med den inre marknaden, och bl.a. de politiska partierna, det civila samhällets organisationer, medierna och utbildningsinstituterna har ett ansvar när det gäller att få EU-medborgarna att förstå vad som står på spel.
- Europeiska kommissionen bör öka medborgarnas medvetenhet om frågor som rör inre marknaden genom att använda de talrika nätverk, byråer och andra verktyg som står till dess förfogande⁽³⁾.

2.6 Senare i år kommer kommittén att utarbeta ett yttrande på eget initiativ om de åtgärder som saknas i inre marknadsakten. Dessa omfattar bland annat åtgärder rörande upphovsrättsavgifter (som ingår i inre marknadsakten II), översyn av upphovsrättsdirektivet, nätneutralitet, dataskydd, skydd för investerare, protokollet om sociala framsteg, en Europabolagsordning, e-upphandling, europeiska kreditvärderingsinstitut, jämställdhet mellan könen, mikro- och familjeföretag, åtgärder för att stödja bildandet av nya företag och en utvidgning av redan befintliga, kreditkort, betalkort, elektroniska betalningar, konsumentkrediter, överskudsättning, överföringar mellan banker, ungdomar, ett fullständigt genomförande av euron samt det gemensamma eurobetalningsområdets (SEPA) funktion.

2.7 Kommittén förväntar sig att den involveras i alla samrådsförfaranden rörande rättsliga och icke-rättsliga åtgärder i kommissionens löpande program som kommer att ingå i inre marknadsakten II. Kommittén kommer att utarbeta detaljerade förslag när kommissionens olika initiativ väl har blivit konkreta förslag.

3. Stimulansåtgärder och nyckelåtgärder

3.1 Tjänster

3.1.1 Det är nödvändigt att alla medborgare har tillgång till standardbetalkonton, och detta bör åtgärdas så fort som möjligt. Kommittén efterlyser regleringsåtgärder om detta, om öppenhet i fråga om avgifter och om att det ska vara enkelt att byta konto.

3.1.2 Leverans av paket framför allt vid e-handel⁽⁴⁾ och gränsöverskridande insolvensförfaranden är andra områden som måste prioriteras.

⁽¹⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 47.

⁽²⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 99.

⁽³⁾ SOLVIT, *Enterprise Europe Network*, europeiska informationscentrum för konsumenter, Eurocentra, etc.

⁽⁴⁾ Detta illustreras av ett av de videoklipp som lämnades in till tävlingen "Tell us your story", som organiserades av GD Inre marknaden. Observationsgruppen för inre marknaden höll en offentlig hearing i Tallinn den 1 juni 2012, där man bland annat behandlade uppföljningen av de frågor som medborgarna lyfte fram i dessa videor.

3.1.3 EESK förslår att man även inbegriper åtgärder för att förstärka funktionerna på det gemensamma eurobetalningsområdet (SEPA).

3.1.4 Kommittén upprepar sitt stöd till en utvidgning av standarderna för tjänster, samtidigt som man beaktar tjänsternas specifika karaktär samt marknadens och samhällets behov.

3.2 En digital inre marknad

3.2.1 Kommittén anser att fullbordandet av den digitala inre marknaden kommer att vara en avgörande drivkraft för nysatsningen på den inre marknaden. I ett tidigare yttrande konstaterade kommittén att e-handeln är ett offer för fragmenteringen av den inre marknaden, eftersom denna hindrar såväl tillhandahållare av tjänster och varor som konsumenter från att dra full nytta av den gränsöverskridande handeln på nätet. För att lösa dessa problem måste åtgärder vidtas för att komplettera de åtgärder som redan utarbetats av kommissionen, nämligen en hög nivå av uppgiftsskydd, ett öppet internet, nätneutralitet, avlägsnande av hinder som grundar sig på nationalitet och hemvist, e-signaturer, elektroniska betalningar, investeringar i bredband, allmän tillgång, tillgång till hårdvara och mjukvara för alla samt lagstiftning om tjänster på nätet kompletterad med en konsekvent konsumentpolitik.

3.2.2 EESK anser att man måste säkerställa ett administrativt samarbete mellan medlemsstaterna och erbjuda e-förvaltningstjänster, vilket skulle kunna underlättas genom en allmänt utbredd användning av informationssystemet för inre marknaden (IMI).

3.2.3 EESK understryker att man särskilt måste beakta fördelarna med en omfattande spridning av elektronisk fakturering, men anser att sådan fakturering bör förbli frivillig och att pappersfakturor och e-fakturor bör behandlas lika så att ytterligare bördor för små och medelstora företag kan undvikas.

3.3 Nätverk

3.3.1 EESK fäster särskild vikt vid nätverk (transport, energi, kommunikation), eftersom dessa spelar en väsentlig roll i sammankopplingen av Europa. När det gäller järnvägarna stöder EESK förslaget om att skapa ett gemensamt järnvägsområde som skulle kunna konkurrera med andra transportformer. Kommittén rekommenderar att man undersöker möjligheten att inrätta en kompensationsfond motsvarande dem som redan finns inom olika nätverksnäringar. Ett allmänt införande av ett europeiskt system för trafikstyrning och signalering tillsammans med det europeiska tågkontrollsystemet bör vara en absolut prioritering.

3.3.2 När det gäller **lufttransporter** är inrättandet av ett gemensamt europeiskt luftrum av stor betydelse för konkurrenskraften i EU:s flygindustri på den globala marknaden. Vid utvecklingen av det europeiska systemet för flygledningstjänsten (Sesar) måste man beakta följande: a) säkerställande av en synkroniserad installation av uppgraderingar i luften och på

marken, b) säkerställande av att tillräckliga finansiella resurser för tillämpningen av Sesar tas fram i tid, c) framtagning av rätt förvaltningsmodell för genomförandet av Sesar. Systemet bör också vara öppet för små och medelstora företag.

3.3.3 Kommittén anser att man snarast möjligt bör se över förordning (EG) nr 261/2004⁽⁵⁾ för att uppdatera passagerarnas rättigheter vid överbokningar och förseningar samt även i samband med paketresor.

3.3.4 EU:s **hamnpolitik** bör omfatta följande frågor:

- a) Säkerställa hållbar utveckling av hamnkapaciteten och annan därtill kopplad kapacitet.
- b) Skapa en tydlig och överskådlig ram för finansiering av hamninvesteringar.
- c) Förtydliga förfaranden för marknadstillträde för hamntjänster.
- d) Komma till rätta med driftsinterna flaskhalsar i hamnarna som hämmar hamneffektiviteten.
- e) Främja goda och säkra arbetsvillkor och konstruktiva anställningsförhållanden i hamnarna.
- f) Främja konkurrenskraften och den positiva bilden av hamnar.

3.3.5 En EU-politik för hamnar förutsätter inte nödvändigtvis ny lagstiftning. Framför allt kan "mjuk lagstiftning" dels vara ett värdefullt alternativ till lagstiftning, dels utgöra en skräddarsydd lösning i vissa fall.

3.3.6 När det gäller **energinäten** stöder EESK de initiativ som kommissionen nyligen tagit och som syftar till att fullfölja sammanlänkningen och fullbordandet av den inre marknaden för energi.

3.3.7 EESK stöder principen om att inrätta en europeisk energigemenskap och ställer sig bakom de övergångsåtgärder som krävs, bland annat regionala europeiska energinät, en utvecklingsfond för förnybar energi och en inköpsgrupp för gas.

3.3.8 Kommittén anser att det är dags att göra en kritisk utvärdering av avregleringen av energimarknaden, eftersom denna inte har medfört den sänkning av priserna för medborgarna och näringslivet som förväntades.

3.4 Tillgång till finansiering

3.4.1 På grund av den finansiella krisen kan det vara svårt för företag, särskilt små och medelstora, att få tillgång till finansiering i många medlemsstater, vilket påverkar deras

affärsverksamhet negativt. Tillgång till finansiering är avgörande för att den privata sektorn, och i synnerhet små och medelstora företag och sociala företag, ska kunna bidra till ökad tillväxt och nya arbetstillfällen. Bankernas motvilja att låna ut pengar till företag blir dock allt större, inte minst när det gäller innovativa och nystartade företag, som både står för de största riskerna och den största tillväxtpotentialen.

3.4.2 Av detta skäl uppmanar EESK kommissionen att stödja små och medelstora företag när det gäller att direkt utnyttja lånekapitalmarknaderna, utveckla obligationsplattformar riktade till små och medelstora företag, och utforska nya sätt att förbättra mezzaninfinansieringen och undersöka nya mezzaninprodukter, såsom en garanti för mezzaninlån. I detta sammanhang bör kommissionen ge alla berörda aktörer vägledning i fråga om god praxis när det gäller att kombinera och mobilisera finansiella instrument från olika källor.

3.4.3 EESK rekommenderar att man vid förhandlingarna med medlemsstaterna om de framtida strukturfonderna beaktar behovet av att införa finansiella instrument som stöder garantierna för lån till små och medelstora företag.

3.5 Beskattnings

3.5.1 Kommittén efterlyser åtgärder med syftet att ta itu med skillnader i bestämmelserna om beskattning samt administrativa svårigheter, som är ett av de främsta hindren för små och medelstora företags förmåga att expandera på den inre marknaden.

3.5.2 Även utan en harmonisering av skatterna kan många hinder undanröjas på detta område, bland annat dubbelbeskattning, som är ett allvarligt hinder för gränsöverskridande verksamhet och som får negativa ekonomiska konsekvenser vad gäller investering och sysselsättning. Dagens komplicerade system för återbetalning av mervärdesskatt vid gränsöverskridande handel och tjänster kan ge upphov till skatteflykt och bedrägerier, som måste bekämpas mer effektivt. En standardiserad EU-deklaration för mervärdesskatt skulle bidra till att göra administrationen enklare.

3.5.3 Kommittén är av åsikten att medlemsstaternas beskattning inte får leda till uppkomsten av skatteparadis, som inverkar negativt på ekonomin och de offentliga budgetarna.

3.5.4 Man bör fästa vikt vid systemet för mervärdesskatt på finansiella tjänster, och om en ny beskattning av finanssektorn skulle införas på basis av penningflöde eller liknande faktorer bör kommissionen i alla händelser undersöka eventuella fördelar med att utforma den inom ramen för mervärdesskattesystemet.

3.5.5 EESK anser också att man bör införa generella regler om att mervärdesskatt endast ska betalas när kunden har betalat en faktura. Genom denna typ av system, som redan är i bruk för små företag i vissa medlemsstater under beteckningen konstantmetoden, undviker man att mervärdesskatt tas ut vid försäljning oavsett om kunden har betalat eller inte. Mot bakgrund av den nuvarande ekonomiska nedgången skulle sådana system kunna förebygga insolvens, särskilt när det gäller små och medelstora företag.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91.

3.6 Företagsklimatet

3.6.1 EESK betonar att man måste fästa särskild vikt vid de frågor som inte omfattas av EU-lagstiftningen och stödprogrammen i tillräckligt hög grad, till exempel egenföretagares situation.

3.6.2 Kommittén framhåller dock behovet av att minska de onödiga administrativa bördorna ytterligare och förväntar sig att kommissionen ska föreslå mål för perioden efter 2012, när den administrativa bördan ska ha minskats med 25 %. Kommittén noterar att en minskning av de onödiga bördorna alltid är önskvärd för såväl företag och konsumenter som offentliga myndigheter, men att det måste ske en noggrann bedömning för att se till att det ursprungliga syftet med lagstiftningen inte äventyras.

3.7 Socialt entreprenörskap

3.7.1 Initiativet för socialt entreprenörskap kommer att utvärderas år 2014. Kommissionen kommer i nära samarbete med expertgruppen om socialt företagande att bedöma initiativets resultat och fastställa vad som återstår att göra. EESK rekommenderar att man tar vederbörlig hänsyn till rekommendationerna i de yttranden som kommittén har antagit på senare tid om sociala företag ⁽⁶⁾.

3.7.2 Kommittén betonar att man måste öka medvetenheten om sociala företags roll och utbredning för att kunna förstärka deras verkliga inverkan på samhället. För att kunna göra detta måste man utveckla metoder för hur denna inverkan ska mätas. Genomförandet av europeiska fonden för socialt företagande kommer också att kräva en sådan mätning.

3.7.3 Kommittén anser att förslaget om europeiska stiftelser och alla andra europeiska bolagsformer måste granskas med hänsyn till samrådet om en förnyelse av den europeiska bolagsrätten.

3.8 Konsumenter

3.8.1 Kommittén ser fram mot ett lagstiftningsförslag om grupptalan inom kort. Ett sådant förslag måste leda till en mekanism för grupptalan som fungerar både nationellt och över nationsgränserna, och som är tillgänglig för alla konsumenter på den inre marknaden. Dessa mekanismer bör vara tillgängliga för alla som får sina rättigheter kränkta på den inre marknaden. Det är inte bara konsumenters rättigheter som kränks av tillhandahållare av varor och tjänster genom orättfärdiga avtalsvillkor och otillbörliga handelsmetoder. Även arbetstagare vars rättigheter kränks och medborgare i allmänhet som drabbas av diskriminering bör få tillgång till systemen för grupptalan. Små och medelstora företag kan behöva ett liknande skydd mot otillbörliga handelsmetoder.

Vid ytterligare förberedande arbete på detta område bör man ta hänsyn till alla aktörers synpunkter.

3.8.2 EESK efterlyser regleringsåtgärder för att genomföra en integrerad inre marknad för kort-, internet och mobilbetalningar.

3.8.3 Vad avser regler för produktsäkerhet anser kommittén att man bör tillämpa två grundläggande principer:

— **Livscykelprincipen:** Detta innebär att man tillämpar produktsäkerhetskrav som omfattar alla användare och involverade arbetstagare. Hänvisningen till livscykeln innebär att kraven omfattar en produkts alla faser, från anskaffandet av råmaterial till hanteringen av den uttjänta produkten.

— **Principen "från vaggan till graven"**, som innebär att produktens hållbarhet ska vara en avgörande aspekt vid framställningen.

3.9 Medborgarnas rörlighet

3.9.1 Kommittén betonar än en gång behovet av att uppnå ökad rörlighet för medborgarna genom att modernisera systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer. Att främja anställdas rörlighet över yrkesgränser och geografiska gränser skulle kunna bidra till att förbättra den europeiska arbetsmarknadens funktion och tillhandahållandet av gränsöverskridande tjänster. Det är inte alltid meningsfullt att föra en debatt om erkännande på en nivå som omfattar samtliga 27 medlemsstater. Man måste fästa större vikt vid de verkliga behoven (i gränsöverskridande situationer och mellan angränsande länder) med utgångspunkt i en analys av rörlighetsmönstren. EU bör uppmuntra regionalt samarbete på detta område och främja gemensamma satsningar på gränsöverskridande yrkesutbildning.

3.9.2 Vad gäller möjligheten att överföra pensionsrättigheter fokuserar vitboken ⁽⁷⁾ i alltför hög grad på förbättringen av individuella pensioner inom den tredje pelaren. Systemen inom den första och andra pelaren måste förbättras för att säkerställa att även personer som flyttar mellan olika länder i Europa kan tillgodogöra sig de strukturella fördelarna.

3.9.3 EESK vill också uttrycka sin oro över det beslut som rådet nyligen fattade om att åternationalisera Schengenavtalet, vilket gör det möjligt att upprätta nya hinder för medborgarnas fria rörlighet inom unionen och att återinföra gränskontroller där dessa hade avskaffats. Detta står i uppenbar strid mot fördragets grundläggande principer och kommer att avsevärt försvåra fullbordandet av den inre marknaden.

3.10 Social sammanhållning

3.10.1 Kommittén anser att det finns ett behov av att förtydliga genomförandebestämmelserna och hänvisningen till artikel 3.3 i Lissabonfördraget, där det står att den inre marknaden inte är ett mål i sig, utan ett instrument för att uppnå sociala framsteg och ett hållbart samhälle för Europas medborgare.

⁽⁶⁾ Se yttrandena EUT C 24, 28.1.2012, s. 1, EUT C 229, 31.7.2012, s. 44 och EUT C 229, 31.7.2012, s. 55.

⁽⁷⁾ Vitboken "En agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner", COM(2012) 55 final.

3.11 Offentlig upphandling

3.11.1 Reglerna för offentlig upphandling bör inte bara ta fasta på det bästa priset: även andra kriterier, t.ex. avseende sociala fördelar och inverkan ur hållbarhetsynpunkt, måste vägas in i lika hög grad.

3.11.2 Man måste undersöka i vilken utsträckning EU:s upphandlingsmarknader på ett hållbart sätt kan ha kvar sin öppenhet, samtidigt som länder utanför EU bibehåller orättvisa konkurrensvillkor. Därför måste de ILO-konventioner som har ratificerats samt de mänskliga rättigheterna respekteras av samtliga aktörer, såväl medlemsstater som länder utanför EU. EU borde aktivt främja denna strategi på global nivå.

3.11.3 Vad gäller arbetet med att göra de administrativa förfarandena snabbare skulle ytterligare resultat kunna uppnås med hjälp av e-upphandling.

3.12 Immateriella rättigheter

3.12.1 För konsumenterna är den nuvarande rättsliga ramen för immateriella rättigheter förvirrande. Situationen blir ännu värre om man ser till hela EU. Den rättsliga ramen behöver förtydligas, och de rättsliga påföljderna och efterlevnadskontrollen bör vara proportionerliga. Enskilda konsumenter som gör intrång på immateriella rättigheter utan avsikt och/eller i liten skala endast för personlig konsumtion, kan behöva behandlas på ett annat sätt än aktörer som sysslar med storskalig eller kommersiell kriminell verksamhet.

3.12.2 Det behövs en mer europaomfattande strategi när det gäller licensiering och avgifter.

Bryssel den 12 juli 2012

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON
